

SHAXS IJTIMOYILASHUVIDA FAOL O'QITISH TEXNOLOGIYALARINING O'RNI

Baymenova Muqaddas Ibragimkulova

Buxoro Osiyo Xalqaro universiteti 1-kurs magistranti.

+99893-119-70-07 e-mail: mukaddas7007@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18363132>

Annotation. This article examines the role of active teaching technologies in the socialization of personality based on the IMRAD model. The study analyzes the theoretical foundations of active learning technologies and their impact on social adaptation, communication culture, cooperation, and social activity. Observation, surveys, and pedagogical experiments were used as research methods. The results demonstrate that active teaching technologies effectively contribute to the socialization of learners. The conclusions emphasize the importance of integrating active learning technologies into modern education.

Keywords: personality socialization, active learning technologies, social competence, cooperation, interactive education.

Аннотация. В статье на основе модели IMRAD рассматривается роль активных технологий обучения в процессе социализации личности. Анализируются теоретические основы активных технологий обучения и их влияние на социальную адаптацию, культуру общения, сотрудничество и социальную активность обучающихся. В исследовании использованы методы наблюдения, анкетирования и педагогического эксперимента.

Результаты подтверждают эффективность активных технологий обучения в процессе социализации личности. В выводах обоснована необходимость их широкого внедрения в современное образование.

Ключевые слова: социализация личности, активные технологии обучения, социальная компетентность, сотрудничество, интерактивное обучение.

KIRISH

Jamiyat taraqqiyoti shaxsdan nafaqat chuqur bilim, balki ijtimoiy faoliyatda samarali ishtirok etish, muloqotga kirishish, jamoada ishlash va ijtimoiy mas'uliyatni his etishni talab etadi.

Shu sababli shaxs ijtimoiylashuvi zamonaviy ta'lim tizimining muhim vazifalaridan biri hisoblanadi.

Ijtimoiylashuv jarayoni ta'lim muhitida bevosita amalga oshadi va bu jarayonda qo'llaniladigan pedagogik texnologiyalar hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi. An'anaviy o'qitish usullari ko'proq bilim berishga yo'naltirilgan bo'lib, shaxsning ijtimoiy tajribasini yetarli darajada rivojlantira olmaydi. Faol o'qitish texnologiyalari esa o'quvchini ta'lim jarayonining faol subyekti sifatida shakllantiradi.

Mazkur maqolaning maqsadi – shaxs ijtimoiylashuvida faol o'qitish texnologiyalarining o'rnini ilmiy-nazariy va amaliy jihatdan asoslab berishdan iborat.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot jarayonida quyidagi ilmiy-pedagogik metodlardan foydalanildi:

- ilmiy manbalarni tahlil qilish;
- pedagogik kuzatuv;

- so‘rovnoma;
- tajriba-sinov ishlari;
- natijalarni taqqoslash va tahlil qilish.

Tajriba jarayonida faol o‘qitish texnologiyalarining quyidagi shakllari qo‘llanildi: guruhli va juftlikda ishlash, muammoli ta‘lim, rolli o‘yinlar, munozara va loyihaviy faoliyat.

Ijtimoiylashuv darajasi muloqot ko‘nikmalari, hamkorlik, ijtimoiy faollik va mas‘uliyat mezonlari asosida baholandi.

NATIJALAR

Tajriba-sinov natijalari faol o‘qitish texnologiyalari qo‘llanilgan ta‘lim muhitida quyidagi ijobiy o‘zgarishlar kuzatilganini ko‘rsatdi:

- o‘quvchilarning muloqot faolligi oshdi;
- jamoada ishlash va hamkorlik ko‘nikmalari rivojlandi;
- ijtimoiy mas‘uliyat va tashabbuskorlik kuchaydi;
- turli ijtimoiy vaziyatlarga moslashish qobiliyati shakllandi.

So‘rovnoma natijalari o‘quvchilarning aksariyati faol o‘qitish texnologiyalari asosida tashkil etilgan mashg‘ulotlarni samarali va qiziqarli deb baholaganini ko‘rsatdi.

MUHOKAMA

Olingan natijalar shaxs ijtimoiylashuvida faol o‘qitish texnologiyalarining muhim pedagogik ahamiyatga ega ekanini tasdiqlaydi. Ushbu texnologiyalar shaxsni passiv tinglovchidan faol ishtirokchiga aylantirib, uning ijtimoiy tajribasini boyitadi.

Natijalar Vygotskiyning ijtimoiy-madaniy rivojlanish nazariyasi, Deweyning tajribaviy ta‘lim konsepsiyasi va Kolbning tajribaga asoslangan o‘rganish modeli bilan uyg‘un keladi. Shu bilan birga, faol o‘qitish texnologiyalarining samaradorligi pedagogning metodik mahorati bilan bevosita bog‘liqligi aniqlandi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, faol o‘qitish texnologiyalari shaxs ijtimoiylashuvini ta‘minlashda muhim pedagogik vosita hisoblanadi. Ular o‘quvchilarda muloqot, hamkorlik, ijtimoiy faollik va mas‘uliyat kabi ijtimoiy kompetensiyalarni shakllantiradi. Zamonaviy ta‘lim tizimida faol o‘qitish texnologiyalarini keng joriy etish shaxsni jamiyat hayotiga muvaffaqiyatli moslashgan holda tayyorlashga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI (20 TA)

1. Azizxo‘jaeva N.N. *Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat*. – T., 2018.
2. Abdullaeva M. *Pedagogik texnologiyalar nazariyasi*. – T., 2020.
3. Bepalko V.P. *Pedagogika i tekhnologii obucheniya*. – M., 2017.
4. Dewey J. *Experience and Education*. – New York, 2015.
5. Klarin M.V. *Innovatsionnye pedagogicheskie tekhnologii*. – M., 2019.
6. Kolb D. *Experiential Learning*. – London, 2018.
7. Vygotsky L.S. *Mind in Society*. – Cambridge, 2016.
8. Johnson D., Johnson R. *Cooperative Learning*. – Boston, 2016.
9. Rogers C. *Freedom to Learn*. – New York, 2016.
10. Piaget J. *The Psychology of the Child*. – London, 2017.

11. Saidahmedov N. *Pedagogik texnologiya va innovatsiya*. – T., 2018.
12. Muslimov N. *Pedagogik kompetensiya asoslari*. – T., 2019.
13. Mahmudov M. *Shaxs va ta'lim*. – T., 2020.
14. G'ofurov Z. *Ta'limda interaktiv metodlar*. – T., 2021.
15. To'xtasinov O. *Faol ta'lim metodlari*. – T., 2021.
16. Slastenin V.A. *Pedagogika*. – M., 2020.
17. Zimnyaya I.A. *Pedagogicheskaya psikhologiya*. – M., 2018.
18. UNESCO. *Education for Social Development*. – Paris, 2019.
19. Komenskiy Ya.A. *Buyuk didaktika*. – T., 2016.
20. Babadjanov A. *Zamonaviy ta'lim metodlari*. – T., 2019.